

tenduren van 22 oktober 1972; oostwaartse verplaatsingen op 2 november 1975. Eveneens oostwaartse passage van honderden Tafeleenden boven het Haringvliet op 8 januari 1977 (ter hoogte van de Spuimond). Op 4 november 1978 vlogen er boven de Grevelingen (ZH, Z) rond 11.00 uur c. 3000 Tafeleenden oostwaarts in vluchten van wisselende omvang. Deze en andere verplaatsingen bleken niet steeds inpasbaar in het algemene beeld van hun aanwezigheid op het Haringvliet.

De beide in 1966-1967 gehouden simultaan vogeltellingen (Wolff 1967) bieden nauwelijks bruikbaar vergelijkingsmateriaal daar deze plaatsvonden buiten het tijdvak waarin tegenwoordig de grootste aantallen Tafeleenden op het Haringvliet aanwezig zijn. Voor het gehele Deltagebied worden voor eind augustus 1966 slechts 8, en voor januari 1967 890 Tafeleenden opgegeven. Meer houvast biedt Zwarts (1974) die in de jaren 1964-1969 maximaal 20-25 Tafeleenden op het Ventjagerscomplex telde. Lebre (1960) noemt voor de Biesbosch vanaf september „tientallen” Tafeleenden, welk kwantum bij vorst kon groeien tot „honderden”. Riemersma (1967) vermeldt dat in 1963-1966 zich gedurende het winterhalfjaar op de Nieuwe Merwede maximaal 3500 Tafeleenden ophielden. De concentraties bereikten hier toen hun grootste omvang in het tijdvak december-februari.

Het massaal verschijnen van Tafeleenden eerst op de Nieuwe Merwede en later op het Haringvliet lijkt verband te houden met de verzoeting van het Haringvliet na de afsluiting van deze zeearm. De gesignaleerde verplaatsingen alsmede een weinig actief gedrag overdag doen vermoeden dat de Tafeleenden zich naar elders begeven om te fourageren. Rustige, beschut liggende wateren als het Ventjagersgaatje zouden dan alleen een functie kennen als rustplaats. Bauer & Glutz von Blotzheim (1969) vermelden dat voor ♂♂ Tafeleenden de vleugelrui plaatsvindt van eind juni tot begin september waarbij het zwaartepunt valt rond de maandwisseling juli-augustus wanneer 70-90% het vliegvermogen mist. Bij ♀♀ valt de rui ongeveer een maand later. Er valt wat

te zeggen voor de conclusie dat de in de loop van augustus-september op de Ventjagersplaat arriverende Tafeleenden afkomstig zijn van het IJsselmeer waar een groot aantal de vleugelrui doormaakt (Zomerdijs & van der Wal 1979).

Summary

Autumn-concentration of Pochards Aythya ferina on the Haringvliet.

Before the enclosure of the estuaries in the Deltagebied the Pochard *Aythya ferina* visited these waters only in small numbers. After the enclosure of the Haringvliet (ZH) in 1970 numbers have increased. The Ventjagersplaat is the most important concentration-area where up to 22 500 Pochards can be present in October (table 1). Presumably the birds feed elsewhere during the night, resting on and between the banks on the Ventjagersplaat during daytime.

Literatuur

- BAUER, K. M. & GLUTZ VON BLOTZHEIM, U.N. 1969. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 3. Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.
- LEBRE, T. 1961. De vogelbevolking van de Biesbosch. In Verhey, C. J. De Biesbosch, land van het levende water. Thieme, Zutphen.
- RIEMERSMA, B. 1967. De Dordtse Biesbosch als waterwildgebied heden en in de toekomst. Levende Nat. 70: 205-209.
- WOLFF, W. J. 1967. Watervogeltellingen in het gehele Nederlandse Deltagebied. Limosa 40: 216-225.
- ZOMERDIJK, P. J. & VAN DER WAL, R. J. 1979. The moulting of Tufted Duck and Pochard on the IJsselmeer in relation to moult concentrations in Europe. Wildfowl 30: 99-108.
- ZWARTS, L. 1974. Vogels van het brakke getijgebied. Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Amsterdam.

G. L. Ouweneel, Lijster 17, 3299 BT Maasdam

Personalia

In Memoriam Pieter Lambertus Ploeger (1916-1977)

Op 10 mei 1977 overleed op 61-jarige leeftijd na een langdurige ziekte die lichaam en geest verlamde, Dr. P. L. Ploeger, fysisch geograaf maar bovenal veldornitholoog en meer dan 30 jaar lid van de Nederlandse Ornithologische Unie.

Pieter Lambertus Ploeger werd op 11 januari 1916 te Amsterdam geboren. Hij behaalde hier zijn onderwijzersakte in 1934. Pas in januari 1938 vond hij — in de zware crisisjaren — een baan en wel die van „kwekling met akte” te Amsterdam. Sedertdien is hij zijn le-

ven lang in het onderwijs gebleven: aan lagere scholen, MULO-scholen (Loenen aan de Vecht, Bussum), driejarige HBS (Amsterdam), Spinoza Lyceum (Amsterdam), vijfjarige HBS (Hilversum, connector), Geografisch en Planologisch Instituut van de Vrije Universiteit Amsterdam (1970-1971) en Fysisch Geografisch en Bodemkundig Laboratorium van de Universiteit van Amsterdam (lector, 1971-1977). Deze ontwikkeling en ontplooiing heeft hij weten te bewerkstelligen door hard werken en studeren, waardoor hij naast zijn Hoofddakte (1936) nog vijf andere L.O.-aktes en vervolgens, in 1950, de M.O.-akte Aardrijkskunde aan de Universiteit van Amsterdam behaalde. Daarmee nog niet tevreden begon hij in 1953 aan de doctoraalstudie Fysische Geografie en verkreeg in 1959 het doctoraaldiploma *cum laude* aan de Universiteit van Amsterdam.

Schrijver dezes heeft Piet Ploeger in al die jaren gekend; eerst als mede N.J.N.-er, vogelwaarnemer en vriend; vervolgens in zijn functie als begeleider van een doctoraalonderzoek in de zoögeografie (over vogels) in het Zoologisch Museum van Amsterdam; nog later als gastpromotor aan de Universiteit van Amsterdam, waar Ploeger op 17 januari 1968 promoveerde op het proefschrift „Geographical differentiation in arctic Anatidae as a result of isolation during the Last Glacial” (*Ardea* 56 (1968): 1-159). Op zichzelf was het al een zeldzaamheid dat een fysisch geograaf een zoögeografisch onderwerp wist te beheersen. Tegelijkertijd was het een waagstuk om op de grens van beide disciplines te balanceren. Tenslotte was het een belevenis, allereerst voor de promovendus om, omringd door zijn twee dochtés als paranimfen, zijn verdediging te voeren en niet minder voor de promotor om een promovendus „af te leveren” van zo’n oude vriendschap en ouder dan hijzelf. Het proefschrift is ook in het buitenland zeer goed ontvangen en werd wel als een model van echt zoögeografisch werk aangemerkt.

Na zijn promotie heeft Ploeger zich nog meer dan voorheen ingezet voor vorm en inhoud van het aardrijkskunde-onderwijs zowel op de middelbare scholen als aan de universiteiten. Zijn openbare les als lector in de algemene en propedeutische Fysische Geografie en Fysische Landschapsgeografie aan de Universiteit van Amsterdam op 15 oktober 1973 over „De positie van de Fysische Geografie in het Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs” legt daarvan getuigenis af. Over het vele dat hij voor studenten in de Fysische en Sociale Geografie heeft gedaan, schrijft D. G. Jongmans in een *In memoriam* in het Geografisch Tijdschrift 11 (1977): 153-154.

Piet Ploeger was bovenal een veldornitholoog, plantenkenner en natuurgenieter, serieus begeleider van tellingen in en om Zuid-Flevoland door de Vogelwerkgroep 't Gooi; voorts bewonderaar van Terschelling vanwaar zijn vader kwam. Korte tijd was hij lid van de Natuurbeschermingsraad als opvolger van schrijver dezes. Over vogels heeft hij behalve in zijn proefschrift en als inzender van veldwaarnemingen in de rubriek „Ornithologie van Nederland”, weinig gepubliceerd. Veel meer over geografische zaken en dan meestal samen met bekende Nederlandse geografen als A. Blonk, J. Brummelkamp en J. J. Fahrenfort. Ploeger had een zeer veelzijdige belangstelling en verrichtte alles wat hij deed met grote grondigheid en toewijding. Hij had veel vrienden. Zijn laatste levensjaar in ziekenhuis en verpleeghuis is voor hem en zijn vrouw, Johanna M. van Ackooij, met wie hij in 1940 was gehuwd, en hun twee dochters, zwaar geweest. Zijn grote ijver (graag spotte hij met zichzelf als een „druk” of „nijver baasje”) en enthousiasme voor zijn werk leven voort in de nagedachtenis van de velen die hem gekend hebben.

K. H. Voous

Nederlandse Ornithologische Unie Jaarverslag over 1978

De samenstelling van het ledental van de Unie was op 1 januari 1978 als volgt: 908 gewone leden, waarvan er 115 ook lid waren van de afdeling Club van Nederlandse Vogelkundigen, en verder 120 jeugdliden, 14 gezinsleden en 18 ereleden en corresponderende leden: te zamen 1060 leden. Er waren 203 abonnementen op *Ardea* en/of *Limosa*. Voor *Ardea* waren er 78 ruiladressen en voor *Limosa* 67, waarvan er 48 gemeenschappelijk waren. Op basis van deze ruilabonnementen beschikt de NOU over een omvangrijke ornithologische tijdschriften bibliotheek, ondergebracht bij het Instituut voor Taxonomische Zoölogie te Amsterdam. Van deze bibliotheek wordt intensief gebruik gemaakt, zowel ter plaatse als via uitlening.

Op 22 april werd de heer A. J. van Dijk tot bestuurslid gekozen, waarmee het aantal bestuursleden weer op zeven werd gebracht. Mevr. L. G. Groen vertegenwoordigde de afdeling CNV in het bestuur.

Er werd een drietal wetenschappelijke bijeenkomsten gehouden: 28 januari te Leiden, 22 april te Amsterdam en 7 oktober te Katwijk. Op 28 januari was de NOU te gast bij het Rijksmuseum van Natuurlijke His-

torie te Leiden, waar als sprekers optraden: J. Wattel over „De systematiek van reigers” en G. F. Mees over „Verspreiding, geografische variatie en trek van de Witwangstern”. Na afloop konden de circa 100 aanwezigen nog een kijkje krijgen bij de vogelcollectie. Samen met de Club van Zeetrekwaarnemers werd op 22 april vergaderd in het Biologisch Laboratorium van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Lezingen werden gehouden door M. P. Harris (Banchory, Schotland) over „Causes for recent changes in numbers at Puffin colonies: experimental studies at the Bass Rock and St. Kilda”, J. van Dijk over „Zeevogelwaarnemingen 1977” en C. Hulsman (Queensland, Australië) over „Co-existence and competition: studies on six species of terns nesting on One Tree Island, Great Barrier Reef”. Ook hier was veel belangstelling met meer dan 100 aanwezigen. De themadag „Recente ontwikkelingen in het vogeltrekonderzoek” op 7 oktober te Katwijk mocht zich eveneens verheugen in een levendige belangstelling. De sprekers waren: B. Bruderer (Vogelwarte Sempach) over „Radar studies and bird migration in an alpine environment”, L. Buurma over „Windafhan-